॥ ३९ ॥ ४० ॥ गवादिवत्आहारमात्रवेतनाः विष्टिगृहीतानामप्याहारमात्रंदेयमित्यर्थः व्यवहारिणःकारुशिल्पिप्रभृतयः ॥ ४१॥४२॥४३॥ इतिआश्र०नै०भारतभा०पंचमोऽध्यायः ॥ ५॥ ॥७॥

मंडलानिअरिर्मित्रमित्यादीनि उदासीनादन्योमध्यमोद्वयोरपिइष्टाकांक्षी ॥ १॥ चतुर्णांशत्रुपक्षेजातानां शत्रुःशत्रुमित्रंउभयोर्जयार्थीपराजयार्थीचेति ॥२॥ यथेच्छकंपरैर्भेद्यत्वमभेद्यत्वंचभवतितस्माद वहितस्तिष्ठेत् यथाभेदोनभवेदिति॥३॥ द्वादश चत्वारःशत्रुजाताः षट्आततायिनः मित्रंअमित्रमित्रंचेतिषष्टिर्गुणाः कृष्यादीन्यष्टौसंधानकर्माणि बालादयोविंशतिरसंधेयाः नास्तिक्यादयश्चतुर्दशदोषाः

कारयेथाश्चकर्माणियुक्तायुक्तैरधिष्ठितैः॥ सेनाप्रणेताचभवेत्तवतातदृढव्रतः॥ ३९ ॥ शूरःक्लेशसहश्चैवहितोभक्तश्चपूरुषः॥ सर्वेजनपदाश्चैवतवकर्माणिपांडव॥ ४० ॥ गोवद्रासभवच्चैवकुर्युर्येव्यवहारिणः॥ स्वरंध्रंपररंध्रंचस्वेषुचैवपरेषुच॥ ४१ ॥ उपलक्षयितव्यंतेनित्यमेवयुधिष्ठिर॥ देशजाश्चैवपुरुषाविक्रांताःस्वेषुकर्मसु॥ ४२ ॥ यात्राभिरनुरूपाभिरनुग्राह्याहितास्त्वया॥ गुणार्थिनांगुणःकार्योविदुषावैजनाधिप ॥ अविचार्याश्चतेतेस्युरचलाइवनित्यशः॥ ४३ ॥ इतिश्रीमहाभारतेआश्रमवासिकेपर्वणिआश्रमवासप०धृतराष्ट्रोपदेशेपंचमोऽध्यायः॥ ५॥ ॥७॥ धृतराष्ट्रउवाच मंडलानिचबुध्येथाःपरेषामात्मनस्तथा॥ उदासीनगणानांचमध्यस्थानांचभारत॥ १ ॥ चतुर्णांशत्रुजातानांसर्वेषामाततायिनां ॥ मित्रंचामित्रमित्रंचबोद्धव्यंतेरिकर्शन ॥ २ ॥ तथामात्याजनपदादुर्गाणिविविधानिच॥ बलानिचकुरुश्रेष्ठभवत्येषांयथेच्छकं ॥ ३ ॥ तेचद्वादशकौंतेयराज्ञांवैविषयात्मकाः ॥ मंत्रिप्रधानाश्चगुणाःषष्टिर्द्वादशचप्रभो॥ ४ ॥ एतन्मंडलमित्याहुराचार्यानीतिकोविदाः ॥ अत्रषाड्गुण्यमायत्तंयुधिष्ठिरनिबोधतत्॥ ५ ॥ वृद्धिक्षयौचविज्ञेयौस्थानंचकुरुसत्तम॥ द्विसप्तत्यांमहाबाहोततःषाड्गुण्यजागुणाः॥ ६ ॥ यदास्वपक्षोबलवान्परपक्षस्तथाबलः॥ विगृह्यशत्रून्कौंतेयजेयःक्षितिपतिस्तदा॥ ७॥ यदापरेचबलिनःस्वपक्षश्चैवदुर्बलः॥ सार्धंविद्वांस्तदाक्षीणःपरैःसंधिंसमाश्रयेत्॥ ८ ॥ द्रव्याणांसंचयश्चैवकर्तव्यःसुमहांस्तथा ॥ यदासमर्थोयानायनचिरेणैवभारत॥ ९॥ तदासर्वंविधेयंस्यात्स्थानेनसविचारयेत्॥ भूमिरल्पफलादेयाविपरीतस्यभारत॥ १०॥ हिरण्यंकुप्यभूयिष्ठंमित्रंक्षीणमथोबलं॥ विपरीतान्निगृह्णीयात्स्वयंसंधिविशारदः॥ ११ ॥ संध्यर्थंराजपुत्रंवालिप्सेथाभरतर्षभ॥ विपरीतंनतच्छ्रेयःपुत्रकस्यांचिदापदि॥ १२ ॥ तस्याःप्रमोक्षेयत्नंचकुर्याःसोपायमंत्रवित् ॥ प्रकृतीनांचराजेंद्रराजादीनान्विभावयेत्॥ १३॥

मंत्रादीन्यष्टादशतीर्थानीति एतेषुकेचित्हानार्थंज्ञातव्याः केचिदुपादानार्थं॥ ४॥षाड्गुण्यादयःप्रागेवव्याख्याताः॥ ५॥ ६॥ ७॥ ८॥ ९॥ १०॥ ११॥ संध्यर्थमितिसार्धः यःसंधिंकरोतितस्यपुत्रंस्वनिकटेस्थापयेदित्यर्थः तदकरणेमहत्यापदायाति कदाचित्तस्यामप्यागतायांअमोक्षेतत्परिहारेयत्नोपिकर्तव्यः॥ १२॥ दीनान्अंधबधिरादीन्विभावयेत्पूजयेत्॥ १३॥

Digitized by Google